

Les clarors de Louis Malle

Damià Huguet

Louis Malle va esser un dels realitzadors més emblemàtics, i a la vegada més difícil d'encasellar de la generació dels anys cinquanta a França. I ho va esser per molts i ben diversos motius, un dels quals és, sinó el més important, la difícil inclusió de bona part de la seva obra més primerenca dins els esquemes de l'anomenada *nouvelle vague*; tot un conjunt de persones que cercava alens nous, totalment revulsius des d'una provocació meditada; ja fos dirigint — amb escassos recursos econòmics —, els seus primers curtmetratges, o exercint una crítica contundent des d'unes propostes innovadores que proclamaven des de diversos mitjans d'informació, però especialment des de les planes de revistes especialitzades com *Positif* o els *Cahiers du cinéma*.

La *nouvelle vague* la integraven, directament o sense vincles massa precisos, un grup de cineastes joves que arriscaven tot l'esforç del seu desig en crear una nova narrativa cinematogràfica, fugint dels tòpics més convencionals. Jean-Luc Godard, François Truffaut, Erich Rohmer o Claude Chabrol, en la part que atany a la «creació» foren, ja en els seus inicis, els caps visibles; tots ells ben conjunturats amb altres tècnics que avalaven l'estructura global d'un film: Raoul Coutard, Jean-Claude Carrière o Henri Decae; assantats en la coherència i en la planificació de futur establerta pels teòrics, especialment André Bazin i Edgar Morin.

Ara, però, gairebé quaranta anys després del sorgiment de la *nouvelle vague* —*Une histoire d'eau*, de Truffaut és de l'any 1956; i *Ascensor para el cadalso*, de Malle, fou realitzada un any després, al

marge de curtmetratges anteriors—; ara, amb les fites concretes, obertes en viu d'altres propostes abans insinuades, és quan revé la feta de demanar-se de si té lògica encabir Louis Malle en aquell moviment innovador, o si l'hem de mantenir al marge, com a Jacques Demy, o Jean-Pierre Melville, per posar dos exemples significatius d'una generació potser massa pretensiosa en avalar o decantar tot l'esperit de cinema fresc que la *nouvelle vague* representava. Louis Malle, en aquest sentit, va anar sempre a les seves, sense massa coherència, com a tot sol. De *Les amants* a *Le souffle au coeur* hi ha dotze anys que els separen; i entremig, obres tan malgirbades com ho poden esser *Vida privada* o *Le voleur*, entre d'altres; i a les quals seguirien tots els films de la seva etapa d'autoexili als Estats Units; amb una obra generalment impersonal, llevat d'aquells films que va realitzar amb llibertat total, i que curiosament varen culminar amb la seva obra més sòlida: *Vania en la calle 42*.

Louis Malle va morir a la ciutat de Los Angeles, Califòrnia, el passat mes de novembre: tenia seixanta-tres anys. I com sol succeir després de la mort d'un autor, és quan es repassarà, amb serenitat, tota la seva filmografia; sense esperit de crítica, ni elogis insubstancials, sinó per a oferir una visió global, posant cada cosa al seu lloc. Establir, amb un ordre crític, tota l'obra de Louis Malle és una tasca ben difícil, degut principalment a la diversitat de temes, estils, formes i realització emprades a gairebé trenta films.

Sense esser-ne partícip, els inicis de Malle, encara que mínimament, s'assanten en els esquemes globals, no teòrics, de la *nouvelle vague*, perquè en són una mostra molt significativa; com ho és, en la segona etapa, *Vania en la calle 42*, un espai sec, rarenc, on s'hi troba una diversitat imprevisible, amb tot allò més bo i allò més difícil de pair. El retorn de Malle, l'intent de recompondre l'estructura inicial de la seva obra es presentien de d'*Au revoir les enfants*. No haurà estat possible. Ara, tots els qui sentim com a propis i estimam la seva obra n'haurèm de fer un repàs, lent, pausat, després de molts anys de tolerància. Imprevisible sempre, Louis Malle.

ASCENSOR PARA EL CADALSO